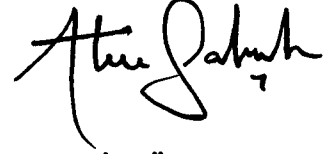

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdülkadir URALOĞLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 05.07.2023

ALİ GÖKÇEK

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

Bugün artık tüm dünyada internete erişim hakkı temel bir insan hakkı olarak değerlendirilmektedir. 21. yüzyılda vatandaşlarına sansürsüz, güvenli, hızlı, kotasız ve ucuz internet erişimi sağlamak devletlerin en temel görevlerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Ancak Türkiye’de ne yazık ki internet erişimi konusunda halen ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Türkiye’de uzun zamandır, erişim engellemeleri, internet yavaşlatmaları, altyapı sorunları gibi nedenlerden dolayı çağın gereklerine uygun internet erişimi sağlanamamaktadır.

Tüm dünyada kabul gören saygın düşünce kuruluşlarından Freedom House’un son güncel raporuna göre Türkiye 2022 yılında da yine interneti özgür olmayan ülkeler kategorisinde yer almıştır.

Türkiye’deki erişim engellemelerine ilişkin rakamsal resmi istatistikler BTK tarafından kamuoyu ile şeffaf bir şekilde paylaşılmamaktadır. Bununla birlikte ülkemizde internet sansürleri ve erişim engellemeleri üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan İfade Özgürlüğü Derneği’nin 2022 yılında yayınladığı rapora göre; 2021 sonu itibarıyla Türkiye’den 574.798 web sitesi 789 farklı kurum (mahkemeler ve yetkili kurumlar) tarafından verilen 504.700 farklı kararlar hüküm ve yetkilere istinaden erişim engellenmiştir. Dahası, EngelliWeb 2021 raporlama çalışması kapsamında tespit edildiği kadarı ile 2021 sonu itibarı ile 150.000 URL adresine, 8.350 Twitter hesabına, 55.500 tweete, 13.500 YouTube videosuna, 9.500 Facebook içeriğine ve 9.000 Instagram içeriğine de 5651 sayılı Kanun ve diğer hükümlere istinaden yaptırım uygulanmıştır.

EngelliWeb projesi kapsamında 2021 yılı içinde tespit edildiği kadarıyla Türkiye’den toplam 107.706 alan adı erişime engellenmiştir. Bu engellemelerin çoğunluğu (%91’i), 98.044 alan adı ile BTK Başkanı tarafından 5651 sayılı Kanun’un 8. maddesi kapsamında erişime engellenmiştir. 5.834 alan adına hakimlik, savcılık ve mahkeme kararlarıyla, 2.143 alan adına Sermaye Piyasası Kurulu tarafından, 657 alan adına Sağlık Bakanlığı, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından, 471 alan adına Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı (Tarım ve Orman Bakanlığı) tarafından, 431 alan adına Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından, 110 alan adına Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından, 12 alan adına Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından, 2 alan adına Türkiye Jokey Kulübü (TJK) tarafından ve 2 alan adına Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından erişimin engellendiği tespit edilmiştir.

Örneğin; yine erişim engellemeleri kapsamında ele alınması gereken başlıklardan biri de ‘unutulma hakkı’dır. Söz konusu hak bugün Türkiye’de muhalif basını susturma aracına,

vatandaşlardan ziyade siyasetçiler için bir koruma kalkanına dönüşmüştür. Kişilik hakkı ihlali gerekçesiyle, vatandaşın kamusal figürlere ilişkin haber alma hakkı engellenmektedir.

Öte yandan, geçmiş dönemdeki internet yasakları ve internete yönelik yasal düzenlemeler AKP iktidarının sansür politikalarını gözler önüne sermektedir. 2020 yılında yürürlüğe giren sosyal medya düzenlemesi, ardından 2022 yılında kamuoyunun, sivil toplumun ve muhalefetin tüm itirazlarına rağmen Meclis'ten geçirilen dezenformasyon yasası sansür ve oto-sansür mekanizmalarını daha da güçlendirmiştir.

Geçmişte Wikipe'di'yi, Youtube'yi, Twitter'i yasaklayan AKP iktidarı döneminde özellikle gençlerin kullandığı "eksisozluk" platformuna erişim dahi engellenmiştir. Yine örneğin; özellikle girişimciler tarafından kullanılan PayPal AKP iktidarının politikaları sonucunda 2016 yılından beri Türkiye'de kullanılamamaktadır. Bu çerçevede;

1- Önerge tarihi itibarıyla Türkiye'de son 5 yılda erişime engellenen web sitesi sayısı kaçtır? Bunların yıllara göre dağılımı nasıldır? Söz konusu web sitelerine hangi gerekçelerle erişim engeli getirilmiştir?

2- Önerge tarihi itibarıyla son 5 yılda erişime engellenen URL adresi, Twitter hesabı, tweet, Youtube videosu, Facebook ve Instagram içeriği sayısı kaçtır? Bunlar hangi gerekçelerle hangi kanun ve hükümlere göre engellenmiştir? Bunların yıllara göre dağılımı nasıldır?

3- Önerge tarihi itibarıyla son 5 yılda kaç alan adı erişime engellenmiş, bunların kaç BTK başkanı, kaç hakimlik, savcılık ve mahkeme kararıyla, kaç diğer kurumlar tarafından alınmıştır? Bunların yıllara göre dağılımı nasıldır?

4- PayPal'ın Türkiye'de tekrar kullanılmasını sağlamak için herhangi bir adım atılması planlanmakta mıdır?

5- Bilindiği üzere eksisozluk.com, 22/02/2023 tarihli ve 2023/1532 D.İş sayılı Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenmiştir. Bu konudaki son gelişmeler nedir? İlgili site erişime açılacak mıdır?

6- Geçtiğimiz Mayıs ayında İfade Özgürlüğü Derneği'nin "Üst Düzey Kamu Şahsiyetlerinin İncinen İtibar, Onur ve Haysiyet Yılı" başlıklı EngelliWeb 2021 raporu Şile Sulh Ceza Hakimliği'nin 18 Mayıs 2023 tarih ve 2023/272 sayılı kararıyla erişime engellenmiştir. Bu engellemenin gerekçesi nedir?